Integraal plan IrisZorg aanpak urgente MO vraagstukken

Inleiding

Op dit moment spelen er in regio Nijmegen en Rivierenland verschillende regionale maatschappelijke uitdagingen en knelpunten. Er is beperkte capaciteit maatschappelijke opvang door enerzijds een grote vraag en anderzijds doorstroom problematiek. Het is nu zomer en onze eerste opvangvoorzieningen MFC en de Aanvang zitten vol. Doordat er dit jaar geen winteropvang in portocabins wordt georganiseerd zijn er grote zorgen over de beperkte opvangcapaciteit en de uitvoering van het winterprotocol.

Bij koude nachten worden buitenslapers gemotiveerd voor gebruik van de MO en krijgen ook 'niet rechthebbende' (mensen die nu worden uitgesloten zoals EU-burgers/ arbeidsmigranten) toegang tot de MO. Het ontbreken van een (specialistische) opvang voor EU-burgers vergroot de druk op de reguliere MO capaciteit, zeker wanneer het winterprotocol van kracht is. De rechten van deze doelgroep worden op dit moment niet onderzocht. In andere steden zijn succesvolle pilots waarbij EU-burgers kortdurend opvang en begeleiding krijgen met ondersteuning gericht op werk en wonen (eventueel terugkeer land van herkomst).

Een belangrijk ander knelpunt is de toenemende overlast in het centrum rondom het MFC. Onze inzet om de overlast van bezoekers en bewoners van het MFC beter beheersbaar te maken loont maar lost de overlast nu onvoldoende op. Daar willen we samen met de gemeente iets aan doen zodat de veiligheid en leefbaarheid gewaarborgd blijft.

De aanpak(ken)

Wij delen de visie achter het regionaal actieplan Dak- en Thuisloosheid, waaronder het beëindigen van de tijdelijke winteropvang, het inzetten op Wonen Eerst, en het creëren van duurzame, regionale spreiding. Ook zien wij mogelijkheden die wij in lijn achten met het actieplan en aansluiten op bestaande initiatieven. Wij willen samen met de gemeente op een aantal thema's regie pakken om met onze ketenpartners verschillende plannen uit te werken en uit te voeren, ook op korte termijn. Voor een aantal thema's zijn wij geen regievoeder maar spelen wij wel een rol. Het beoogde resultaat kan slechts worden bereikt indien de samenhang en cohesie tussen de verschillende onderdelen gewaarborgd zijn.

1. **Doorstroom reguliere MO**
    - **a.** (tijdelijk) Wonen Eerst (tijdelijk gebruik Nijmeegsebaan) *(IrisZorg)*
    - **b.** Beschermd Wonen Plus voorziening *(RIBW NR i.s.m. IGGZ)*
    - **c.** Respijtplekken *(IrisZorg)*
2. **Uitbreiding MO capaciteit**
    - **a.** Pilot inloop op MFC-terrein *(IrisZorg)*
    - **b.** Gebouw de Flet (Hulsenterrein) *(IrisZorg)*
    - **c.** Aanbod in regio Rivierenland *(Gemeente/ IrisZorg/ RIBW NR)*
    - **d.** Aparte EU-burgeropvang *(Gemeente)*

Uitwerking

2.a. Doorstroom reguliere MO: tijdelijk wonen Eerst

We zien in onze opvangvoorzieningen, eerste opvang en maatwerkvoorzieningen dat cliënten bij wie een woonvraag voorliggend is, langdurig in de opvang verblijven. Afschaling naar ambulante zorg zou wenselijk zijn, maar een woning ontbreekt en het aanbod is schaars.

Om vooruit te lopen op de ontwikkelingen van Wonen Eerst concepten willen wij twee locaties op de Nijmeegsebaan (gebouw Posthoorn en de Brug) beschikbaar stellen voor een woonaanbod met ambulante (geplande en ongeplande) zorgmomenten.

De locaties staan leeg, wij huren deze panden nog tot mei 2026 van Pro Persona. Nadeel van deze vorm is dat de bewoner hier niet kan blijven wonen als de zorg stopt. We zien dit dan ook als een tussenoplossing, vooruitlopend op Wonen Eerst. Door hierop in te zetten maken we plek in onze reguliere opvangvoorzieningen (Aanvang en MFC) voor dak- en thuisloze mensen met zorgvragen op meerdere levensgebieden waarbij wij onze expertise optimaal kunnen inzetten.

2.b. Doorstroom reguliere MO: Beschermd Wonen Plus voorziening

Met de partners van de Integrale GGZ, ProPersona en RIBW Nijmegen Rivierenland participeren wij in de uitwerking van een BW + voorziening. Dit moet in de toekomst voor een kleine groep zeer kwetsbare complexe cliënten een beter passend (beschermd) wonen- en zorgconcept bieden. Wij zien in onze opvangvoorzieningen een terugkerende doelgroep die uitvalt bij reguliere beschermd wonen plekken en hierdoor terugkomt in de maatschappelijke opvang. Passend aanbod voor hen ontbreekt nu.

Door voor deze doelgroep specifiek aanbod te ontwikkelen ontlast dit zowel beschermd wonen aanbieders als maatschappelijke opvang. We hopen te bereiken dat deze mensen niet blijven circuleren in het zorglandschap door hen een passend zorgaanbod te doen.

Er is in juni intentieverklaring ondertekend door ProPersona, RIBW NR, IrisZorg en het Zorgkantoor en ook gemeente Nijmegen deelt het gedachtengoed. Vanaf nu start het haalbaarheidsonderzoek. De ambitie is dit haalbaarheidsonderzoek aanstaande november af te ronden.

2.c. Doorstroom reguliere MO: Respijtplekken organiseren

Respijtplekken (ook wel crisisplekken/ time-out plekken) organiseren voor verschillende doelgroepen is van belang. Deze plekken zijn nodig wanneer sprake is van een schorsing of onhoudbare situatie bij beschermd wonen. De druk op onze zijn maatschappelijke opvang is te hoog om daar een bed vrij te houden, daarom is het inrichten van een respijtplek noodzakelijk.

In een toekomst met meer Wonen Eerst concepten worden deze plekken nog belangrijker. Wanneer de zorgvraag van een burger thuis toeneemt en ambulante zorg onvoldoende is kan een respijtplek een tijdelijke oplossing bieden. Ook kan het een wijk of buurt tijdelijk ontlasten wanneer sprake is van (dreigende) overlast.

Op locatie de Hulsen richten we een kamer in met twee bedden zodat 1 plek als respijtplek kan fungeren. Op locatie MFC maken we op de woonafdeling een dergelijke plek beschikbaar.

3.a. Uitbreiding MO capaciteit: Pilot inloop op MFC-terrein

Om overlast in het centrum van Nijmegen te beperken en de veiligheid rondom het MFC te waarborgen willen wij inzetten op een pilot op het MFC-terrein. Het plan is om door middel van basis faciliteiten (een afdak, koffie thee, een zitplek) een plek binnen de poorten van IrisZorg te bieden aan de doelgroep die nu rond het MFC blijft rondhangen. Dit zijn veelal mensen die niet op het MFC verblijven. In gesprek met de doelgroep horen wij terug dat zij ervaren dat er geen geschikte alternatieve plek is waar zij ‘mogen zijn’ in plaats van weggestuurd worden.

Onze verwachting is dat het verplaatsen van deze doelgroep naar een andere plek in de stad onvoldoende effectief zal zijn. De doelgroep blijft elkaar en het centrum opzoeken. Daarom stellen wij voor dit te faciliteren op het MFC-terrein.

Wij kunnen deze pilot alleen in samenwerking met politie en handhaving, de doelgroep (eventueel de straathulpcoach) en in afstemming met de buurt vormgeven. Wij stellen een pilot van een half jaar voor. En bepalen op korte termijn de financiële impact.

3.b. Uitbreiding MO capaciteit: de Flet (Hulsenterrein)

Sinds de verhuizing van opvang de Aanvang naar nieuwbouw de Hulsen is ruimte ontstaan in het gebouw de Flet aan de Dukenburgseweg 15 op het Hulsenterrein. Wij moeten de leefbaarheid en veiligheid van het naastgelegen Hulsen terrein en de kwetsbare cliënten in gereguleerd gebruik van de afdelingen in de Hulsen: de Aanvang, het Trainingshuis en Meerzorg bewaken en waarborgen.

In de Flet kunnen wij tijdelijke opvang (maatwerkvoorziening) bieden in 28 kamers. Een belangrijke voorwaarde is dat wij met deze doelgroep afspraken kunnen maken over gedrag en gebruik en wij hen motiveren voor hun hersteltraject. Deze uitbreiding in MO capaciteit maakt het mogelijk om sneller doorstroom vanuit de eerste opvang (Aanvang en MFC) te realiseren.

Op korte termijn zullen we businesscase opstellen. Wij willen een vast team (dus geen inhuur) aantrekken om de zorg op de locatie te leveren.

3.c. Uitbreiding MO capaciteit: Rivierenland

Het MO aanbod in de regio Rivierenland is kwetsbaar door de kleine volumes en de krapte op de arbeidsmarkt. We zetten in op integratie van dagopvang (Achterweg) en nachtopvang (RIBW NR, Kwelkade). We onderzoeken ook verdere integratie van ons ambulante zorgaanbod waaronder begeleiding bij Housing First en Anders wonen. Hierdoor ontstaat voldoende volume om met voldoende personeel, kennis en expertise het zorgaanbod te borgen.

Om te voorkomen dat burgers in Rivierenland hun regio moeten verlaten achten wij capaciteitsuitbreiding van de MO in de regio noodzakelijk. We staan ervoor open om dienstverlening van andere ketenpartners te bundelen om voldoende volume te realiseren in een multifunctionele voorziening. In het kader van de wens voor regionale spreiding zijn wij bereid naar mogelijkheden te kijken om het volume te verdelen. Veiligheid en efficiëntie van inzet van mensen en middelen borgen zijn de belangrijkste voorwaarden.

Om de integratie van de teams uit te voeren is een besluit nodig over een passende locatie. We hopen spoedig verder in gesprek te raken over de mogelijkheden en kansen.

3.d. Uitbreiding MO capaciteit: EU-burgeropvang

Een vierde onderdeel in deze samenhangende aanpak is een noodzakelijk element die buiten de expertise van IrisZorg reikt. Het is nodig om een separate pilot te starten met een aparte kortdurende opvang voor EU-burgers met begeleiding en steun om terug te keren naar werk of het land van herkomst. Door expertise te bundelen kan deze doelgroep beter en duurzamer begeleid worden. Dit hoeft niet georganiseerd te worden vanuit de zorg. Pas als in deze opvang blijkt dat onze zorg en expertise noodzakelijk is kunnen wij, net als op de 0-vleugel van de Oekraïne opvang (of daarbij gebundeld) onze zorg en expertise aanbieden.

Dit zou recht doen aan de rechten en mogelijkheden van deze mensen. Ook verlaagt dit de druk op de maatschappelijke opvangcapaciteit gedurende het winterprotocol. Deze doelgroep mag wanneer het winterprotocol van kracht is bij koude nachten gebruik maken van de maatschappelijke opvang.

Passende opvang bieden draagt daarnaast bij aan het voorkomen en verminderen van overlast in de stad. In Nijmegen is deze doelgroep het hele jaar in de ochtend welkom op de inloop bij het Kasteel aan de Bijleveldsingel 10. Dit gebouw (een klein woonhuis) is uiterst ongeschikt voor deze opvang. Veiligheid komt in het geding wanneer er veel mensen in het pand zijn. In de omgeving ontstaat overlast door de beperkte ruimte en mogelijkheden in het gebouw.